

TĚŠÍNSKÉ DIVADLO
ČESKÁ SCÉNA

JAN DRDA

PETR MARKOV
ZBENĚK BARTÁK

HUDEBNÍ KOMEDIE
REŽIE: KAROL SUZKA

Těšínské divadlo, příspěvková organizace
Ředitel KAROL SUSZKA
Šéf české scény MILOSLAV ČÍŽEK
Dramaturg IVAN MISAŘ

Jan Drda – Zdeněk Barták – Petr Markov

Hrátky s čertem

Režie KAROL SUSZKA

Scéna a kostýmy ALEXANDR BABRAJ j. h.
Choreografie JAROSLAV MORAVČÍK j. h.,
Asistent choreografie MILOSLAV KRAJČÍK j. h.
Hudební aranžmá, režie a hudební nahrávka
DANIEL BARTÁK
Korepetice VLASTIMIL ONDRUŠKA j. h.
Efekty a práce s bičem LADISLAV ŠÍŇ j. h.

Premiéra 27. října 2006 v 19.00 hod.
v Těšínském divadle

OSOBY A OBSAZENÍ

Martin Kabát <i>vysloužilý voják</i>	ZDENĚK HRABAL
Sarka-Farka <i>loupežník</i>	MILOSLAV ČÍŽEK
Otec Školastykus <i>poustevník</i>	VÍTĚZSLAV KRYŠKE
Lucius <i>mladý čert na zkušené</i>	ZDENĚK KLUSÁK
Lucius II	JIŘÍ KRUPICA*
Dišperanda <i>princezna</i>	JAROMÍRA BRETTOVÁ
Káča <i>její služebná</i>	BARBORA NIEDOBOVÁ
Solfernus <i>rádce pána pekel</i>	PETR SUTORÝ
Belial <i>druhý rádce pána pekel</i>	PETR SEDLÁČEK*
Belzebub <i>pekelné kníže</i>	KAREL ČEPEK
Omnimor <i>venkovský čert</i>	PETR BUCHTA
Karborund <i>venkovský čert</i>	OTAKAR PRAJZNER
Teofil <i>anděl</i>	PETR PĚNKAVA
Král <i>královský otec</i>	JOZEF FUSKA j. h.
Čertice, Andělé, Lesní a jiná havěť	KRISTÝNA MALÉŘOVÁ, ADÉLA KRULIKOVSKÁ, KRISTÝNA BLAHUTOVÁ*, LUCIE HRŮZOVÁ*, MARKÉTA KREDBOVÁ*, TOMÁŠ HÁBA*, PETRA MOTLOCHOVÁ**, PŘEMYSL RICHTER**, LUKÁŠ HOLLÝ**, MARTIN HECZKO**

* studenti Janáčkovy konzervatoře v Ostravě
** externisté

Představení řídí RENATA STYSIŇSKÁ
Nápověda LIBUŠE BERKOVÁ

HRÁTKY S ČERTEM

Drdova pohádková hra vznikla jako reakce na tíživou politickou situaci v okupovaném Československu za druhé světové války. Inspiraci můžeme nalézt v pohádkách

Boženy Němcové – Čert na zemi, v loutkové hře Matěje Kopeckého – O krásné Dišperandě a dalších pohádkách a pověstech, například O Záhořově loži, O strašidelném mlýnu a podobně.

Hrátky s čertem údajně vznikly na „objednávku“ režiséra Jiřího Frejky pro Národní divadlo v Praze. Premiéra hry se uskutečnila 30. prosince 1945 v pražském Stavovském divadle a od té doby putovala tato pohádka snad po všech českých jevištích, profesionálních i amatérských.

Nejnámější je ovšem filmové zpracování režiséra Josefa Macha v půvabných kulisách Josefa Lady s výraznými hereckými osobnostmi – Josefem Bekem jako Martinem Kabátem, Jaroslavem Vojtou v roli loupežníka Sarka Farky, Františkem Smolíkem jako poustevníkem Školastykem a nezapomenutelnými venkovskými čerty Františkem Filipovským a Stanislavem Neumannem.

Jeich osobité herectví se natolik vtisklo do paměti diváků, že s ním mnohé další inscenace musely svádět mnohdy nerovný boj.

Abychom se vyhnuli případnému srovnávání s legendou a zároveň hru přiblížili dnešnímu divákovi, požádali jsme osvědčenou autorskou dvojici Petra Markova a Zdeňka Bartáka aby se na tuto pohádku podívali dnešními očima. Markovův

smysl pro humor a Bartákova hudební invence jsou základem inscenace, která se žánrově pohybuje na rozmezí hudební komedie a muzikálu při čemž muzikál vítězí „lehce na body“.

ČLOVĚK JAN DRDA

„Narodil jsem se 4. dubna 1915 v Příbrami jako syn dělníka. Moje matka byla nalezenec a vyrostla v havířské rodině Josefa Vlčka... Můj otec byl synem nádeníka

a zemědělské dělnice.

Po návratu z 1. světové války se otec stal zaměstnancem Okresní nemocenské pokladny v Příbrami.

V roce 1921 mi zemřela matka a zbyl jsem jen já a o dva roky

mladší sestra Marie. Otec se podruhé oženil s velmi mladou ženou, ale po čtyřech letech se manželství rozpadlo. Otec, který měl nesrovnalosti se svými představenými a často se hádal i se svojí novou ženou, se dal na pití a v roce 1925 náhle zmizel z Příbrami a odešel do světa. Neviděl jsem jej přes dvacet let... Po rozvratu rodiny jsem od roku 1925 se sestrou Marií žil u dědy Vlčka, ale když on i jeho žena v roce 1927 zemřeli, sestra byla dána do sirotčince a já se uchytil u různých příbuzných. Prožil jsem velmi tvrdé dětství, učil jsem se dva měsíce klempířem, ale pak na zásah otcovy matky Josefy Drdové, která si mě vzala na vychování, jsem se vrátil na střední školu a dokončil jsem příbramské gymnázium v roce 1934.“ (JAN DRDA: NEDALEKO RUKAPÁNĚ. POVÍDKY A FRAGMENTY. ČS. SPISOVATEL PRAHA)

Už na gymnáziu začínal psát drobné povídky a prózy, ale také divadelní hry, které s úspěchem provozovali příbramští ochotníci.

Po absolutoriu gymnázia v roce 1934 odchází mladý Drda studovat na filozofickou fakultu v Praze. Později získává stipendium a je přijat do Masarykovy koleje. V té době zasílá svoje první literární příspěvky do Práva lidu, Studentského časopisu, Mladé kultury a Kulturní politiky. Začíná se angažovat ve studentském hnutí za což je v roce 1936 vyloučen z Masarykových kolejí. Pokouší se udržet na studiích tím, že dává kondice slabším studentům, ale nakonec přijímá místo redaktora Lidových novin ve Zlíně. Někdy v té době vydává také svoji první knížku, román pro děti „Cirkusák Vincek, pes Matyáš a opička Brunhilda“ pod pseudonymem Áda Vlach.

V roce 1938 přechází Drda do pražské redakce Lidových novin. Kromě soudniček, fejetonů a divadelních kritik uveřejňuje také povídky, z nichž později vznikl román „Městečko na dlani“

Na počátku čtyřicátých let píše drama „Jakož i my odpouštíme“, romány „Městečko na dlani“, „Živá voda“ a „Putování Petra Sedmilháře“.

V roce 1942 opouští Lidové noviny a stává se scénáristou Lucerna-filmu a pracuje na filmových scénářiích „Druhá směna“, Městečko na dlani“, „Děvucha z Beskyd“, „Znamení kotvy“ atd.

Jako jiní levicoví intelektuálové, tak i Jan Drda vstupuje v roce 1945 do KSČ a začíná pracovat v nově založeném deníku Práce.

V roce 1946 vydává sbírku povídek „Němá barikáda“, která sloužila jako předloha ke stejnojmennému filmu režiséra Otakara Vávry.

Podstatná část Drdova díla je věnována pohádkám a tvorbě pro děti. Možná je to i únik z ideologické pasti, která ho svírala stále silněji. V roce 1958 vychází krásná kniha „České pohádky“ a v roce 1959 měla premiéru jedna z jeho nejoblíbenějších her „Dalskabáty hříšná ves, aneb zapomenutý čert.“

V roce 1968 zakládá časopis „Svět práce“ a stává se jeho šéfredaktorem. Ovšem ne nadlouho, protože odsoudil srpnovou

sovětskou okupaci a veřejně jí nazývá agresí (jeho věta otištěná v Práci „Neubližujte jim, ale nepodejte jim ani hrnek vody“ se stala takřka heslem), byl vyhozen z místa šéfredaktora.

Postihnout život člověka v pár datech a řádcích je takřka nemožné, zvláště jde-li o tak rozporuplnou osobnost jakou Jan Drda jistě byl. Přes veškeré své omyly je svými současníky, ale i ideovými odpůrci pokládán za slušného člověka a to není málo.

Jan Drda: České lidové hádanky

Bydlím po lesích, nejsem myslivec,
mezi skalami, nejsem jezevec,
žádné řeči nerozumím,
přece každou dobře umím,
vždy mám slovo poslední.
Hádej, kdo jsem? Kdo to ví?
(ozvěna)

Ráno obírej mne,
večer očesej mne,
jen mě neuraz,
dám ti za rok zas.
(ovocný strom)

Dlouhá je a trvá krátkou chvílí,
široká je víc než jednu míli,
vysoká je – má sedmery schody,
přec se vejde do kapičky vody.
(duha)

Jedna paní nemá,
v bytě stání nemá.
Jakmile však svůj byt ztratí,
životem tu ztrátu platí.
(ryba)

Slepý viděl zajíce,
chromý za ním běžel,
nahý ho strčil do kapsy.
Co je to?
(lež)

O muzice s Danielem Bartákem

Danieli, Vy jste už třetí generace muzikantského rodu Bartáků, takže pokračujete v rodové tradici ale... je tady právě to ale, na konzervatoři jste vystudoval herectví. Jak a kdy došlo k té konverzi?

K té došlo až později. Já jsem vždycky chtěl dělat divadlo, takže jsem se přihlásil na konzervatoř a herecké studium jsem absolvoval. Když jsem potom vystupoval v různých muzikálech, začal mě tento styl představení bavit a zanedlouho jsem zjistil, že k hudbě mám taky hluboký vztah a líbila se mi ta kombinace, že jsem si mohl zahrát divadlo a zároveň zpívat.

Potom mě ovšem určité věci směřovaly víc na tu hudbu, začal jsem se jí věnovat, psal jsem muziku pro divadla, pro různé interprety, zajímaly mě i jiné styly, prostě jsem v tom „uvízl“.

Takže se budete věnovat už jenom hudbě, nebo se za čas vrátíte k herectví, po případě spojíte obě ty „disciplíny“ dohromady?

To právě člověk nemůže nikdy vědět. Já sice nejsem taková ta povaha kam vítr, tam pláště, ale nemůžu vědět do jakých situací se dostanu. Už jsem říkal, že mám rád oboje, klidně se může naskytnout příležitost a já začnu zase dělat divadlo, to nevím, ale jedno vím určitě, že se hudby nikdy nevzdám.

Máte nějaké hudební vzory, kromě svého otce samozřejmě?

To určitě. Těch vzorů je více, já vnímám hudbu jako celek, takže poslouchám klasickou hudbu, filmovou muziku ale také rock i pop, R&B, hip hop, samozřejmě jazz

i swing, to je absolutní základ. Ale abych odpověděl na otázku, já těch vzorů moc nemám, v té filmové hudbě je to asi John Williams, mistr aranže, pak je to Sting, který je mimochodem i dobrý herec. Co se českých interpretů týče musím se přiznat, že tady nemám žádný vzor, který by mě tak nadchl, že bych se chtěl vydat jeho směrem. Když už ale mluvíme o různých žánrech, pak v jazzu je to Jamie Cullum, který zpívá a hraje na piano a když zabrousím do „starého dobrého swingu“ tak je to Dean Martin...

...taky herec...

...ano, zpívající herec. Samozřejmě nesmím opomenout Earth Wind & Fire, což je kapela ze sedmdesátých let, která hraje R&B - tak to jsou pro mě takové zásadní věci, které momentálně uznávám a jsou to moje vzory.

Danieli, zamýšlel jste se někdy nad tím, jaký význam má hudba v dnešním světě?

No, hudba v dnešním světě... Já si myslím že to je tak, že každý člověk má nějakou hudbu rád, ať je to klasika, pop, nebo jakýkoliv jiný žánr. Každý člověk má občas potřebu si něco pustit, co je mu „příjemný na ucho“. Mám-li odpovědět zjednodušeně, tak hudba v dnešním světě má dva významy – jeden je komerční a druhý je emotivní, hudba dokáže navodit hezkou atmosféru. Myslím si že, bohužel, převažuje ten první význam a to je špatné. A možná díky tomu se u nás hudba dělá velmi průměrně. Jsou výjimky, které potvrzují pravidlo, ale není jich mnoho. Myslím si, že u nás nejsou lidi příliš zvyklí poslouchat kvalitní hudbu.

DANIEL BARTÁK SE SVÝM OTCEM ZDEŇKEM

Třeba tomu bude jako s vínem, ještě nedávno dávali lidé přednost levným, leč méně kvalitním vínům, ale nyní už je pro mnohé rozhodující kvalita.

Já si myslím, že to není tím, že by lidé nechtěli, ale oni nemají co poslouchat. Tady je pár lidí, kteří dělají dobrou hudbu, napadá mě Dan Bárta, Aneta Langerová, jejich věci jsou dobré a proto i úspěšné. Té kvality je v současné naší populární hudbě dost málo. Lidé mají rádi českou muziku, české písničky, ale dobrých autorů je velice málo. Myslím muzikanty i textaře.

A co klasická hudba?

Mám dojem, že lidé většinou nemají tu vůli jít hledat něco co je v té klasické hudbě hezké a zajímavé. Jsem přesvědčen, že kdyby si jednou poslechli některá klasická díla a nemyslím tím taková ta otrěpaná klišé jako je Modrý Dunaj a podobně, ale opravdu vrcholná díla

našich i cizích skladatelů, že by v nich mnozí našli opravdové zážitky. Víím to podle sebe, pořád objevuji něco nového, třeba teď poslouchám Rachmaninova a zjistil jsem, že ty popové písničky čerpají z klasiků, kteří psali geniální muziku, takže některé motivy lidé poslouchají aniž o tom ví.

Nutili Vás v dětství doma do hudby, a nebo to vzniklo spontánně?

Já jsem měl to štěstí, že mi otec dával poslouchat takové věci, které patřily ke špičce, třeba Andrew Lloyd Weber a všechny muzikály jsem znal už v osmi letech skoro nazpaměť a díky tomu jsem se o tu muziku zajímal a tím pádem jsem objevoval dál a dál, prostě jsem měl to štěstí, že jsem vyrůstal v takovém prostředí, kde ta hudba byla na prvním místě a mě to samotného nutilo hledat nové a nové věci.

Když jsme u toho dětství, čím jste chtěl být jako malý kluk?

Když mi bylo pět, tak jsem chtěl být kosmonautem. Ale vážně, nejdřív jsem chtěl být zpěvákem, pak hercem. A když jsem se pak dostal na tu konzervatoř, tak jsem zjistil, že ty ideály a realita jsou mnohdy úplně jinde, než si člověk představuje. Momentálně bych se rád věnoval tomu skládání a zpívání, ale není to v dnešní době jednoduché.

Když jste byl malé dítě, vykládali Vám rodiče pohádky?

Já jsem je nutil, aby mi je četli. A vyprávěla mi je hlavně maminka.

Přiznám se, že znám zatím jenom Vaše hudební aranže a co vlastní tvorba?

Já skládám docela intenzivně, mám doma spoustu vlastních skladeb (více jak sto), které jsem různě uplatnil, ať už to je na cédečkách komerční hudby, nebo si je nechávám u sebe a čekám na správnou příležitost a správný čas, kdy je použiju dál. Teď jsem zkusil i hudbu do jednoho studentského filmu a zjistil jsem, že to není žádná legrace, navodit atmosféru na ten filmový obrázek. Skládám pop i věci jen tak pro sebe a postupem času se budu snažit to nějak zhodnotit.

Už jsme se zmínili o tom, že jste vystudoval herectví. Jak to bylo s hudbou?

Jste autodidakt?

Já jsem samozřejmě chodil do hudební školy na piano asi sedm let. A teorii jsem se učil jak doma tak po známých i na konzervatoři jsme se učili teorii hudby, takže amatér nejsem, to bych to ani nemohl dělat. Jenže člověk se pořád učí nové a nové věci, takže napůl ten samouk jsem, spíše po té technické stránce, kde

objevuju jakým způsobem se dá dělat hudba třeba elektronicky, aby zněla živě a to jsou dost složité záležitosti.

Jaký máte názor na soutěže typu Super Star?

To je otázka na kterou se těžko odpovídá, protože někteří lidé v tom vidí snahu hledat nové talenty, kdežto já se už v branži pohybuju nějakou tu dobu a tak v tom vidím jenom obchod. Já s tou soutěží vnitřně nesouhlasím protože je to o tom najít hvězdu a není to o tom najít pořádného zpěváka. Prostě najít člověka, který bude dobře prodávat desky na svoje image a není to o tom zpívání.

Jste autorem hudebního aranžmá pro inscenaci Hrátky s čertem. Není to první spolupráce s našim divadlem. Melodie Jedné noci na Karlštejně zní stále při reprízách této inscenace. Takže obligátní otázka – co Vám spolupráce s Těšínským divadlem přinesla?

Člověk se pořád učí a i když jsem dělal už více aranží pro divadla, líp se mi to dělá, když to divadlo znám a znám i herce pro které to dělám, pak mi ta spolupráce kromě řemesla přináší i potěšení. Já moc rád poznávám nové lidi a herci v Těšínském divadle jsou příjemní, dobře se s nimi spolupracuje, takže jsem rád, že můžu dělat hudbu pro tohle divadlo a s těmi lidmi v tom divadle.

Danieli, když jsem před časem dělal rozhovor s Vaším otcem, použil jsem takové to klišé že „...jablko nepadne daleko od stromu“. S Vámi už je to třetí jablko, takže doufám, že z toho ovoce bude kvalitní calvados.

Děkuji za rozhovor.

TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY

PARTNER TĚŠÍNSKÉHO DIVADLA

TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, A.S., PRŮMYSLOVÁ 1000, 739 70, TŘINEC
TEL.: 558 531 111, FAX: 558 331 831, WWW.TRZ.CZ

Redakce programu **Ivan Misař**
Obálka **Alexandr Babraj**
Foto **Kateřina Czerná**
Design **Marian Siedlaczek**
Tisk **PROprint**, s.r.o. Český Těšín
Program vydalo **Těšínské divadlo**,
přispěvková organizace
737 35 Český Těšín, Ostravská 67,
tel. 558 746 022-23
info@tdivadlo.cz
www.tdivadlo.cz

Práva k provozování tohoto díla zastupuje
Divadelní a literární agentura DILIA Praha
Vedoucí obchodního oddělení **Dagmar Pavlíková**
Vedoucí dekorační dílny **Soňa Navrátilová**
Vedoucí krejčovny **Marie Urbaniecová**
Vedoucí vlásenkárny **Eva Radová**
Jevištní mistr **Antonín Benek**
Vedoucí osvětlení a zvuku **Vladimír Rybář**
Vedoucí rekvizit **Josef Kurek**
Garderoba **Vladislava Randová, Šárka Szeligová**
Světla **Czesław Czako, Martin Valenta**
Zvuk **Jaroslav Odrobina, Josef Míkulášek**
Jevištní technika **Jiří Ponča, Fjodor Vincenec,**
Alfréd Benek, David Cienciala

